

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 19. listopadu 2020 **odvolání obžalovaného J. B.**, narozeného , proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 9. 2020, č.j. 5 T 6/2020-643,

a následně rozhodl a oznámil takto:

Podle § 256 tr. řádu se odvolání **zamítá**.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Plzni (dále jen soud I. stupně) byl obžalovaný J. B. uznán vinným zvláště závažným zločinem znásilnění dle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku.
2. Podle skutkových zjištění soudu I. stupně se obžalovaný shora uvedeného tr. činu dopustil tím, že

v přesně nezjištěných dnech v době od srpna 2016 do 13. ledna 2020 v tehdejších bydlejších v obcích , a , v obcích , a , osobně či ve zprávách zasílaných na telefon nezř. M. B. , nar. , kterou společně se svou manželkou a matkou nezletilé R. B. vychovával, a tudíž znal i její nízký věk, sděloval, že ji miluje a chtěl by s ní mít děti, chtěl by ji pusinkovat na buchtíče, dále využíval chvíli, kdy byla nezletilá M. B. o samotě anebo její matka spala, a několikrát do týdne k nezletilé opakovaně přiléhá do postele, svlékal ji oblečení, osahával ji po těle, zasouval jí do vagíny prsty, líbal ji na přirození, břicho a zádech, kousal ji nebo ji olizoval zádech, a tohoto se dopouštěl přesto, že mu zpočátku říkala, že to jako její otec nesmí dělat, a když ho v jednom případě odstrčila, tak jí dal několik facek, později již poškozená na další odpor zcela rezignovala, v jiných případech se takového jednání na nezř. M. B. dopouštěl v době, kdy spala a nemohla se bránit.

3. Za toto jednání uložil soud I. stupně obžalovanému podle § 185 odst. 3 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání sedmi let. Podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku obžalovaného pro výkon uloženého trestu zařadil do věznice s ostrahou.
4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonem stanovené lhůtě obžalovaný prostřednictvím své obhájkyne odvolání, které směřuje do výroku o vině i trestu. Pokud se týká skutkových zjištění, obžalovaný je nepovažuje za správná a rovněž neodpovídá časové vymezení skutku. Obžalovaný se nemohl dopouštět po tak dlouhou dobu žalovaného jednání, a to již proto, že po převážnou dobu nezletilá poškozená spala s ním a jeho manželkou (pozn. biologická matka nezletilé) v jedné místnosti. Rovněž tak zprávy zasílané službou Messenger jí nemohl zasílat po celou dobu, neboť nezletilá měla nejprve starý typ telefonu. Obžalovaný považoval poškozenou za kamarádku, byl do ní zamilovaný, kdy tato jej provokovala. Je pravdou, že jí hladil, pusinkoval poškozenou na

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Holcová

ústa i na tváře, hladil po zádech a zadečku, ale to dělal i manželce. Obsah zajištěné elektronické komunikace, kde jí vyznával své city, považuje nyní s odstupem času za nevhodné, lituje toho. Popírá však, že by se vůči nezletilé dopouštěl jednání, kterým se měl sexuálně uspokojovat. Pokud pak lékař gynekolog konstatoval porušení hymenu, mohlo k tomu dojít tím, když si nezletilá zaváděla menstruační tampóny. Jednání, které obžalovaný vůči nezletilé nepopírá (viz shora) nebylo správné, nicméně nemůže naplňovat zákonné znaky tr. činu znásilnění podle § 185 tr. zákoníku. Aby obžalovaný prokázal svojí nevinu, žádal soud I. stupně, aby vyslechl též jím navrhovaného svědka M. Z., dále půlbratra nezletilé J. K. a též opětovný výslech znalců psychiatrů, kteří vypracovali na jeho osobu znalecký posudek. Tomu však soud I. stupně nevyhověl. Rovněž tak soud I. stupně neprovedl důkaz čestným prohlášením předložený soudu I. stupně jeho manželkou, svědkyní R. B. Motivaci nezletilé v rámci jeho krivého obvinění spatřuje v tom, že ho nezletilá přesvědčovala, aby se přestěhovali do , což jí odmítl. Načež mu sdělila, že si to zařídí jinak a následovalo podání trestního oznámení proti jeho osobě. Obžalovaný proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí, popřípadě zrušil výrok o trestu a trest obžalovanému uložil při spodní hranici zákonné trestní sazby.

5. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroku napadeného rozsudku, proti němuž bylo obžalovaným podáno odvolání, jakož i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. Následně dospěl k závěru, že odvolání obžalovaného nelze shledat důvodným.
6. Pokud se týká řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, toto žádnými podstatnými vadami, které by se promítly do výrokové části napadeného rozsudku, netrpí. Soud I. stupně provedl dokazování v rozsahu potřebném ke zjištění skutkového stavu věci, o němž nevznikají důvodné pochybnosti a při svém rozhodnutí vycházel jen z těch důkazů, které provedl v rámci hl. líčení. Tyto důkazy pak hodnotil jednotlivě i ve vzájemných souvislostech. Postupoval tak zcela v souladu s ust. § 2 odst. 5, 6 tr. řádu. Rovněž tak odvolací soud neshledal, že by bylo v rámci tohoto tr. řízení, včetně řízení před nalézacím soudem, zkráceno právo obžalovaného na obhajobu. Právní posouzení skutku, popsáno ve výrokové části napadeného rozsudku se jeví rovněž správným a přiléhavým, kdy popis tohoto skutku obsahuje všechny nezbytné náležitosti, které se vztahují k zákonným znakům tr. činu znásilnění dle § 185 tr. zákoníku. Lze snad soudu I. stupně vytknout to, že měl precizněji v popisu skutku vyjádřit subjektivní stránku jednání obžalovaného, včetně přesnějšího textu právní věty. Jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku (bod 18), obžalovaný se jednání vůči nezletilé dopustil v úmyslu svého vlastního sexuálního uspokojení, což je závěr správný a má podklad ve výsledcích provedeného dokazování. Obžalovaný se dle skutkových zjištění soudu I. stupně dopustil shora uvedeného jednání kombinací užití násilí, jakož i zneužití bezbrannosti, tj. způsobem uvedeným v ust. § 185 odst. 1 alinea 1 i alinea 2 tr. zákoníku, tedy „...dílem násilím donutil jiného k pohlavnímu styku, dílem zneužil bezbrannosti jiného...“. Na věcnost, správnost a zákonnost napadeného rozsudku však nemají tyto formální nepřesnosti význam. Zřejmou nesprávnost pak odvolací soud konstatuje u výroku, který se týká typu věznice, do které byl obžalovaný pro výkon trestu odněti

svobody zařazen, byť typ věznice je ve výroku uveden správně (viz níže). Jinak napadený rozsudek obsahuje všechny náležitosti, které na něj kladou ust. §§ 120, 125 tr. řádu.

7. Odvolací soud se rovněž přesvědčil, že v průběhu celého tr. řízení bylo v potřebném rozsahu respektováno právo obžalovaného na obhajobu. Pokud obžalovaný soudu I. stupně vytýká neprovedení některých jím navržených důkazů, pak je třeba uvést, že podle respektované judikatury ÚS (srov. např. I. ÚS 32/95) soud nemusí nutně vyhovět všem návrhům stran na provedení důkazů za situace, kdy důkazy již provedené poskytují dostatečný podklad pro rozhodnutí ve věci a je zřejmé, že další důkazy nemohou závěry. Soud I. stupně v tomto případě provedl veškeré potřebné důkazy ke svému rozhodnutí, aby tak v souladu s ust. § 2 odst. 5 tr. řádu zjistil skutkový stav věci, o němž nevznikají důvodné pochybnosti. V souladu s tr. řádem (§ 102 odst. 1 tr. řádu) byla zadokumentována v přípravném řízení výpověď nezl. pošk. M. B. a tato výpověď byla následně v hlavním líčení provedena postupem dle § 102 odst. 2 tr. řádu (tj. spuštěním jejího audiovizuálního záznamu v jednací síni) za přítomnosti obžalovaného, který k jejímu obsahu nevznášel žádné připomínky.
8. Je třeba říci, že v celé řadě stejných nebo obdobných případů sexuálně motivovaných tr. činů stojí prokázání skutkového stavu zcela či z velké části na svědecké výpovědi oběti tohoto tr. činu (tj. na poškozené osobě), přičemž v celé řadě případů se jedná o nezletilé oběti (dítě), jejichž výpověď je v následném trestním řízení před soudem toliko čtena podle § 102 odst. 2 tr. řádu, a to případně nejen z důvodů velmi nízkého věku, ale zejména proto, aby u těchto dětí nedocházelo k tzv. sekundární viktimizaci oběti. To je případ i nezl. M. B., která rovněž splňuje kritéria „zvlášť zranitelné oběti“ podle § 2 odst. 4 písm. a), d) zák. č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů. Za této situace pak Ústavní soud ČR klade důraz na nutnost zachování kontradiktornosti řízení, zajištění možnosti řádné obhajoby obžalovaného, jakož i zachování práva na spravedlivý proces (srov. rozh. ÚS 142/2004-n). Takový postup je zajištěn zejména tím, že obhájce obžalovaného měl možnost v přípravném řízení se výsledku dítěte (poškozeného) účastnit a klást mu prostřednictvím orgánu činného v tr. řízení otázky (§ 102 odst. 3 tr. řádu). Za této situace lze výpověď nezletilého poškozeného v hlavním líčení za splnění podmínek ust. § 102 odst. 2 tr. řádu přecíst. Nutno podotknout, že dítětem se v případě ust. § 102 odst. 2 tr. řádu po novele účinné od 1. 8. 2013 rozumí osoba mladší 18 let. Tato právní úprava je rovněž výrazem implementace mezinárodních závazků České republiky do národního práva (srov. čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte publikované pod č. 104/1991 Sb.), jakož i sjednocením právní úpravy v oblasti ochrany práv dětí – obětí tr. činů (srov. např. § 3 odst. 2 zák. č. 45/2013 Sb. o obětech tr. činů, zák. č. 359/1999 Sb. o sociálně - právní ochraně dětí). Jak se odvolací soud přesvědčil, tehdejší obhájkyň obžalovaného (JUDr. Věra Říhová) se tohoto procesního úkonu přípravném řízení účastnila a obžalovaný měl tedy možnost klást jejím prostřednictvím vyslychané nezletilé otázky. Tomuto procesnímu úkonu pak byly přítomny i zákonem stanovené osoby uvedené v ust. § 102 odst. 1 tr. řádu (např. orgán sociálně právní ochrany dětí, tzv. OSPOD). Odvolací soud má v této konkrétní věci za to, že v tomto směru nebylo porušeno právo obžalovaného na tzv. fair proces a nebyla tak porušena práva obžalovaného, která mu zaručuje čl. 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod publik. pod č.

209/1992 Sb. Současně forma i způsob výslechu odpovídá ust. § 20 zák. č. 45/2013 Sb. Účast odborníka – psychologa u výslechu nezletilého svědka není ze zákona obligatorní. Nezletilá poškozená M. B. byla následně vyšetřena znalkyní, psychologkou, kdy výpověď nezletilé tak byla podrobena „testu obecné věrohodnosti“, kdy znalkyně neshledala žádné poznatky o tom, že by nezletilá měla sklony ke konfabulacím, či nebyla schopna prožítý děj podržet v paměti a následně jej nezkriveně interpretovat. Konkrétní (resp. specifická) věrohodnost uvedené svědkyně v posuzované tr. věci není pak otázkou znaleckou, nýbrž otázkou hodnocení tohoto důkazu nalézacím soudem společně s dalšími provedenými důkazy (tzv. zásada volného hodnocení důkazů). Ani v tomto případě odvolací soud neshledal na straně soudu I. stupně žádná pochybení a jeho postup byl zcela v souladu s ust. § 2 odst. 6 tr. řádu. Je třeba připomenout, že i když ostatní svědci bezprostředně nevnímali jednání obžalovaného vůči nezletilé poškozené, měli možnost se seznámit s autentickým textem zasílané elektronické komunikace obžalovaným nezletilé a nezletilá se jim rovněž o jednání obžalovaného svěřila. Tedy i tyto svědecké výpovědi logicky zapadají do líčení skutkového děje nezletilou a soud I. stupně pak zcela logicky vysvětlil, proč kriticky nahlédl na výpověď matky nezletilé R. B., jakož i sestry nezletilé V. B., a shledal je ryze účelovými. V tomto směru lze v podrobnostech odkázat na odůvodnění soudu I. stupně, se kterým se odvolací soud zcela ztotožňuje. Neúnosnou situaci v rodině pro nezletilou pak dokresluje její noční útěk dne 14. 1. 2020 ze společné domácnosti s obžalovaným.

9. Pokud se týká užité právní kvalifikace, tuto odvolací soud s ohledem na skutková zjištění považuje za správnou, výstižnou, kdy obžalovaný svým jednáním naplnil všechny zákonné znaky nejen základní, ale i kvalifikované skutkové podstaty zvláště závažného zločinu znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku. Jak již soud I. stupně uvedl, pohlavní styk je široký pojem, který zahrnuje jakýkoli způsob ukájení pohlavního pudu na těle jiné osoby, ať stejného či odlišného pohlaví. Do takového jednání náleží i činnost, které se dopouštěl obžalovaný vůči nezletilé poškozené, přičemž nezáleží na tom, zda při této činnosti dojde u pachatele k pohlavnímu uspokojení či nikoli. Nezletilá poškozená pak v rámci své výpovědi popsala nejen počátek jednání obžalovaného, ke kterému došlo záhy po jejím návratu z dětského domova do společné domácnosti s obžalovaným (pozn. dne 31. 8. 2016), ale vyjádřila se i k situačnímu násilí (facky), kterého se obžalovaný vůči ní dopustil poté, kdy jej slovně odmítala, přičemž od další aktivní obrany upustila ze strachu z osoby obžalovaného i možných negativních dopadů na společné soužití v rodině. Dílem se pak obžalovaný dopouštěl shora uvedeného jednání vůči poškozené, když spala a nebyla se tak schopna účinně bránit dát mu svůj nesouhlas najevo.
10. Trest odnětí svobody, který byl obžalovanému uložen, nikterak nevybočuje z mantinelů základní trestní sazby ust. § 185 odst. 3 tr. zákoníku, která činí 5 až 12 roků odnětí svobody a odvolací soud jej i s ohledem na přiléhavou argumentaci soudu I. stupně neshledává nepřiměřeným ve smyslu § 258 odst. 1 písm. e) tr. řádu. Soud I. stupně se v bodech ad 19 - 20 svého odůvodnění stručně zabývá úvahami o ukládání výše a druhu trestu, a to i ve směru konstatovaných polehčujících a přitěžujících okolností. Trest pak ukládá ještě ve spodní hranici zákonné tr. sazby.

Soud I. stupně zde správně akcentoval i délku doby, po kterou se obžalovaný uvedeného jednání vůči nezletilé dopouštěl. Správným byl shledán i výrok o způsobu výkonu trestu a jeho zařazení do příslušného typu věznice s ostrahou [pozn. správně však mělo být ve výroku rozsudku uvedeno ust. § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku namísto nesprávného ust. § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku].

11. Z těchto všech shora uvedených důvodů proto odvolací soud odvolání obžalovaného jako nedůvodné zamítl.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** další řádný opravný prostředek přípustný. Za splnění podmínek § 265a a § 265b trestního řádu však lze proti němu podat **dovolání**, a to ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud České republiky. Právo podat dovolání přísluší nejvyššímu státnímu zástupci pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného, a dále obviněnému pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný tak může učinit pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno. V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3 trestního řádu) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů dovolatel napadá a čeho se domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) – l) trestního řádu nebo § 265b odst. 2 trestního řádu, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

Praha 19. listopadu 2020

JUDr. Luboš Vrba v. r.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Veronika Holcová

Štěpánka Kápičková
Digitálně podepsal
Štěpánka Kápičková
Datum: 2020.11.24
10:38:13 +01'00'